

U s n e s e n í .

Plénium Ústavního soudu ve složení Stanislav Balík, František Duchoň, Vlasta Formánková, Vojen Güttler, Pavel Holländer, Ivana Janů, Vladimír Kůrka, Dagmar Lastovecká, Jiří Mucha, Jan Musil, Jiří Nykodým, Pavel Rychetský, Miloslav Výborný, Eliška Wagnerová a Michaela Židlická rozhodlo o ústavní stížnosti stěžovatelek 1/ **RPG INDUSTRIES SE**, se sídlem Anemomylos Office Building 8, Michael Karaolis Street, 1095 Nicosia, Kyperská republika, a 2/ **RPG Byty, s.r.o.**, se sídlem Ostrava, Moravská Ostrava, Gregorova 2582/3, zastoupených JUDr. Janem Kalvodou, advokátem se sídlem v Praze 6 – Břevnově, Bělohorská 262/35, proti jinému zásahu orgánu veřejné moci – výroku II. usnesení **Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky** č. 1506 z 66. schůze 3. prosince 2009 ke Zprávě vlády o aktuálním stavu v případě tzv. bytů OKD, t a k t o:

Ústavní stížnost **se odmítá.**

O d ů v o d ň ě n í :

I. Předmět řízení

V ústavní stížnosti, vycházející z ustanovení § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákona o Ústavním soudu“), se stěžovatelky domáhaly, aby Ústavní soud zrušil výše označenou část usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (dále též „Poslanecké sněmovny“), neboť jimi podle jejich názoru mělo dojít k porušení:

- 1/ principu dělby státní moci podle čl. 2 odst. 1 Ústavy České republiky (dále jen „Ústavy“),
- 2/ principu legality výkonu státní moci a „enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí“ podle čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listiny“),
- 3/ práva na ochranu dobré pověsti a jména podle čl. 10 Listiny, čl. 8 a čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluvy“) a čl. 17 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (dále jen „Paktu“),
- 4/ práva na spravedlivý proces, rovnost účastníků řízení, zákonného soudce a soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a 2, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 1 a 2 Listiny, čl. 6 odst. 1 Úmluvy, čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 14 odst. 1 Paktu, a konečně
- 5/ práva vlastnit majetek podle čl. 11 Listiny, čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv Evropské Unie, resp. práva na ochranu proti zásahu do pokojného užívání majetku podle čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě, a svobody podnikání podle čl. 26 Listiny a čl. 16 Listiny základních práv Evropské unie.

Z ústavní stížnosti a jejích příloh vyplývá, že

dne 16. 9. 2004 byla mezi Fondem národního majetku České republiky jakožto prodávajícím a společností KARBON INVEST, a.s., coby kupujícím, uzavřena smlouva o koupi akcií, kterou byly převedeny akcie společnosti OKD, a.s., představující cca 45,8831 %

podíl na jejím základním kapitálu (dále též „smlouva o koupi akcií“); do ní byla inkorporována ujednání, týkající se „hospodaření a nakládání“ s tzv. bytovým fondem OKD, tj. „budovami s byty, byty a samostatnými bytovými jednotkami, které byly ve vlastnictví společnosti ke dni uzavření Smlouvy o koupi akcií a byly specifikovány v její příloze č. 5“.

První stěžovatelka je právním nástupcem společnosti KARBON INVEST, a.s., a převzala všechny závazky ze smlouvy o koupi akcií, včetně povinnosti zajistit hospodaření a nakládání s tzv. bytovým fondem OKD ve smyslu čl. 7.6 smlouvy o koupi akcií (tj. „závazek dotčený v usnesení Poslanecké sněmovny“) a současně nepřímo kontroluje stěžovatelku druhou, která je od zániku společnosti OKD, a.s. (rozdělením) vlastníkem bytového fondu OKD; ta je právnickou osobou, která „bytový fond OKD“ vlastní.

Poslanecká sněmovna přijala dne 3. 12. 2009 na své 66. schůzi usnesení č. 1506 ke „Zprávě vlády o aktuálním stavu v případě tzv. bytů OKD“ (dále též jen „usnesení Poslanecké sněmovny“) následujícího znění:

„Poslanecká sněmovna

I. doporučuje vládě, aby podala návrh na předběžné opatření, které by vlastníkovům bytů RPG Industrie SE, respektive RPG Byty, s.r.o., ukládalo zákaz nakládání s předmětnými byty jinak, než umožňuje smlouva o prodeji z roku 2004, tj. přednostně je nabídnout nájemníkům za podmínek ve smlouvě uvedených;

II. konstatuje, že rozdělením společnosti OKD, a.s., a vyčleněním bytového fondu do realitní společnosti RPG Byty, s.r.o., došlo k porušení smluvních závazků;

III. žádá vládu, aby Ministerstvo financí uplatnilo veškeré smluvní sankce.“

II.

Argumentace stěžovatelek

Stěžovatelky předepisují, že Ministerstvo financí v intencích napadeného usnesení Poslanecké sněmovny *fakticky postupuje*, neboť:

1/ Obvodní soud pro Prahu 1 o návrhu Ministerstva financí na nařízení předběžného opatření usnesením ze dne 16. 12. 2009, č.j. 33 Nc 1427/2009, rozhodl tak, že s poukazem na ustanovení § 102 odst. 1 o. s. ř. uložil druhé stěžovatelce povinnost „zdržet se nakládání s domy s byty nebo s bytovými jednotkami na území České republiky, které vlastní a které by současně bylo v rozporu s ustanovením čl. 7.6. odst. d) Smlouvy o koupi akcií OKD, a.s. ze dne 16. 9. 2004 uzavřené mezi FNM ČR a společností KARBON INVEST, a.s. ... do pravomocného ukončení rozhodčího řízení, vedeného před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky o žalobě žalobce ze dne 4. 11. 2009 podané proti prvnímu žalovanému (pozn.: první stěžovatelce) o určení platnosti citovaného smluvního ustanovení“.

2/ Ministr financí zaslal dne 6. 1. 2010 první stěžovatelce dopis nazvaný „Uplatnění nároku Ministerstva financí vůči RPG Industries SE na zaplacení smluvní pokuty za porušení Smlouvy o koupi akcií společnosti OKD, a.s., uzavřené dne 16. 9. 2004 mezi prodávajícím Fondem národního majetku České republiky a kupujícím společností KARBON INVEST, a.s.“, kterým jí vyzval – s odvoláním na smlouvu o koupi akcií a usnesení Poslanecké sněmovny ze dne 3. 12. 2009 – k zaplacení smluvní pokuty ve výši 30 000 000 Kč.

K otázce *přípustnosti* ústavní stížnosti stěžovatelky uvádějí, že 1/ jsou „oprávněnými osobami“, neboť jak předvídá § 72 odst. 1 zákona o Ústavním soudu, „tvrdí“, že jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno jejich ústavní zaručené základní právo nebo svoboda, 2/ tento „jiný zásah“ splňuje předpoklady vymezené v nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. III. ÚS 62/95, N 78/4 SbNU 243, 3/ usnesení je „výsledkem jednání Poslanecké sněmovny jako státního orgánu“, resp. „aktem“ přijatým „formálním procedurálním postupem, kterým jsou v zásadě přijímány všechny jiné akty Poslanecké sněmovny“, a 4/ na „jiný zásah“ se „nevztahuje požadavek vyčerpání všech procesních prostředků dle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu“, přičemž tak jako tak „český právní řád“ neposkytuje „žádný (v předmětné věci uplatnitelný) procesní prostředek“ a ústavní stížnost „svým významem podstatně přesahuje“ jejich vlastní zájmy [§ 75 odst. 2 písm. a) téhož zákona].

Ku podpoře *důvodnosti* ústavní stížnosti vznesly stěžovatelky následující argumentaci:

1/ Napadeným usnesením Poslanecké sněmovny došlo k „porušení principu dělby moci“ (čl. 2 odst. 1 Ústavy) proto, že „orgán moci zákonodárné není oprávněn překračovat pravomoci dané Ústavou a zasahovat do ústavních pravomocí orgánů moci výkonné a soudní“, a tedy „Poslanecká sněmovna není oprávněna autoritativně vyslovovat jakékoli závěry o porušení soukromoprávních vztahů v individuálních případech, resp. deklarovat, že k tomuto porušení soukromoprávních smluvních závazků dle jejího názoru došlo, neboť rozhodování o subjektivních právech a povinnostech v jednotlivých případech je výlučnou pravomocí moci soudní (čl. 90 Ústavy), kterou vykonávají nezávislé soudy (čl. 81 Ústavy)“. Protichůdný, Poslaneckou sněmovnou zvolený postup stojí ostatně v rozporu s rozhodovacími důvody judikatury Evropského soudu pro lidská práva, jakož i Ústavního soudu; stěžovatelky zde poukazují na „rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva v právní věci *Stafford vs. United Kingdom*, 28. 5. 2002, ECHR 2002-IV, dále *Benjamin and Wilson vs. United Kingdom*, 26. 9. 2002 či *Sovtransavto Holding vs. Ukraine*, 25. 7. 2002.“, jakož i na četná rozhodnutí Ústavního soudu (nález ze dne 5. 4. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 1/2000, 107/2000, N 51/18 SbNU 7, nález ze dne 18. 4. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 55/2000, 241/2001 Sb., N 62/22 SbNU 55, nález ze dne 11. 6. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 40/02, 199/2003 Sb., N 88/30 SbNU 327, nález ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 60/04, 264/2005 Sb., N 96/37 SbNU 297, resp. usnesení ze dne 21. 10. 1998, sp. zn. III. ÚS 36/98, U 60/12 SbNU 481, a usnesení ze dne 4. 1. 2000, sp. zn. III. ÚS 559/99). Připomínají též, že z usnesení Poslanecké sněmovny vychází i Obvodní soud pro Prahu 1, který na jeho podkladě výše zmíněným usnesením ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 33 Nc 1427/2009, dovodil, že „plnění smluvního závazku, jehož platnost je předmětem rozhodčího řízení, je ohroženo“; přitom na „nehlasovatelnost“ napadeného usnesení Poslaneckou sněmovnu včas upozornil poslanec Radim Chytka.

2/ Porušení „principu legality výkonu státní moci a enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí“ (čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny) mělo podle stěžovatelek nastat tím, že Poslanecká sněmovna ústavní stížností napadeným výrokem usnesení učinila „nepřípustný a nepřiměřený zásah a vměšování se do smluvních vztahů mezi naroveň si postavenými subjekty v rámci jejich soukromoprávních vztahů“. Ačkoli „v demokratickém právním státě je zcela nepřijatelné, aby ústřední orgán moci zákonodárné mohl neomezeně atrahovat pravomoc jiných orgánů, a to konkrétně orgánů moci soudní“, a „vydávat deklarace o porušení soukromoprávních povinností, byť by byly poté vydávány za nezávazné, a tudíž nikomu neškodící“, Poslanecká sněmovna si přesto „přisvojila ve všech bodech usnesení ... pravomoc řešení individuálních soukromoprávních vztahů pouhou vahou svého mandátu, aniž

by pro projednání věci a přijetí jakýchkoli závěrů měla zákonný podklad“. I když usnesení Poslanecké sněmovny představuje „absolutně zmatečný právní akt“, je kasační nález Ústavního soudu nevyhnutelný, neboť podle nálezu sp. zn. Pl. ÚS 1/2000 platí, že „pouhým konstatováním, že jde o nulitní, nicotný, kvaziprávní akt, jehož nikdo nemusí dbát a nikdo se jím nemusí řídit, a z toho důvodu odmítnout ústavní stížnost, poněvadž brojila vlastně pouze proti jakémusi normativně (juristicky) neexistujícímu aktu Poslanecké sněmovny, by Ústavní soud nesplnil svou povinnost jako garant ústavnosti právního státu“.

Vnější důsledky tohoto usnesení jsou podle stěžovatelek pak doloženy a/ změnou stanoviska ministra financí Ing. Eduarda Janoty, který na jednání Poslanecké sněmovny dne 3. 12. 2009 uvedl, že „Ministerstvu financí nevznikla žádná škoda a současně dle informací známých Ministerstvu financí ... nedošlo k porušení trvajících závazků kupujícího dle smlouvy“ a že „Ministerstvo financí vůči vlastníku bytu, tj. společnosti RPG Byty, s.r.o., nemůže úspěšně podat žalobu týkající se zákazu nakládání s danými byty, neboť zde není žádný smluvní vztah mezi vlastníkem bytů a Ministerstvem financí, na jehož základě, resp. z jehož porušení by taková žaloba mohla být podána“, avšak ve výše specifikovaném dopisu ze dne 6. 1. 2010 (týkajícím se uplatnění smluvní pokuty) výslovně převzal výrok II. usnesení Poslanecké sněmovny a inicioval též vydání předběžného opatření ohledně dispozic s tzv. bytovým fondem OKD, b/ výše zmiňovanou citací usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 33 Nc 1427/2009, a c/ okolností, že bylo použito v řízení vedeném Městským soudem v Praze pod sp. zn. 31 C 128/2009 „ve věci ochrany dobré pověsti Zdeňka Bakaly“ žalovaným poslancem PhDr. Lubomírem Zaorálkem.

Sporné usnesení Poslanecké sněmovny stěžovatelky pokládají za „eskalaci i projev nelegitimního nátlaku na ně a jejich vlastníky“ (navazující na „projev pana Jiřího Paroubka, poslance a předsedy České strany sociálně demokratické, v Ostravě dne 4. 9. 2009 anebo inzeráty uveřejněné v Mladé frontě DNES dne 21. 8. 2009 a v Karvinském deníku dne 11. 9. 2009“) a „zneužití státní moci svěřené Poslanecké sněmovně a její autoritě“, čímž je jejich situace srovnatelná s „věcí Gusinskiy“.

3/ „Porušení práva na ochranu dobré pověsti a jména“ (čl. 10 odst. 1 Listiny) tvrzením obsaženým ve výroku II. usnesení Poslanecké sněmovny (a jeho následnou medializací) vyvozují stěžovatelky z úsudku, že ohlášené „porušení smluvních závazků“ je přičitatelné právě jim. Že se pak mohou dovolávat ochrany „dobré pověsti a jména“, dovozují z nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 10. 2001, sp. zn. I. ÚS 201/01, N 147/24 SbNU 59, a usnesení ze dne 19. 11. 2009, sp. zn. III. ÚS 1960/09, resp. rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu „ze dne 29. 8. 2007 v právní věci sp. zn. 1 BvR 1125/07“. V této souvislosti zmiňují stěžovatelky též nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 14/94, 55/1995 Sb., N 14/3 SbNU 73, co do konstatování, že ačkoli je Poslanecká sněmovna povolána „vyjádřit svou vůli i svá morální a politická stanoviska způsobem, který v rámci obecných právních zásad pokládá za vhodný a přiměřený“, není podle jejich názoru oprávněna posuzovat splnění nebo porušení závazků soukromoprávní sféry a veřejně se kriticky vyjadřovat vůči jednomu z jejich subjektů.

4/ K „porušení práva na spravedlivý proces, rovnost účastníků řízení, zákonného soudce a soudní ochranu“ (čl. 36 odst. 1 a 2, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 1 a 2 Listiny, čl. 6 odst. 1 Úmluvy, čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 14 odst. 1 Paktu) mělo podle stěžovatelek dojít – opět – tím, že si „Poslanecká sněmovna osobila právo posoudit soukromoprávní vztahy a vydávat deklarace o porušení soukromoprávních povinností, tedy konat způsobem, který je typický pro orgán moci soudní“. Usnesením Poslanecké sněmovny

nastolenou situaci stěžovatelky přirovnávají k „ukrajinské kauze Sovtransavto, ve které došlo v národním řízení k mnoha intervencím ze strany ukrajinských orgánů na nejvyšší politické úrovni, které odhalily nedostatek respektu pro samotnou základní úlohu soudnictví“.

5/ „Porušení práva vlastnit majetek, resp. práva na ochranu proti zásahu do pokojného užívání majetku, a porušení svobody podnikání“ (čl. 11 Listiny, čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv Evropské Unie, čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě, čl. 26 Listiny a čl. 16 Listiny základních práv Evropské unie) stěžovatelky identifikují s „dalekosáhlým majetkovým rozměrem“ „hanlivého vyjádření státu“ o podnikateli, které se může projevit v konkrétní reakci obchodních partnerů a jiných subjektů „takovéhoho dotčeného podnikatele (odstoupení od jednání o uzavření smlouvy, neposkytnutí úvěru apod.).“

6/ Konečně „nepřiměřenost zásahu Poslanecké sněmovny“ (ve smyslu „nálezu sp. zn. Pl. ÚS 43/93, II. ÚS 1328/07, I. ÚS 2477/08 a mnoha dalších“) stěžovatelky spojují se „zneužitím mocenských nástrojů“ k vytvoření „zřejmého nástroje z vůle státní moci a současně prostředku pro vyjednávání a zvyšování šancí na úspěch ve sporech vedených či potenciálně vedených státním orgánem, a to očerněním protistrany specifickým postupem za využití prostředků, které má k dispozici pouze stát (uplatnění veřejné moci)“. V této souvislosti stěžovatelky upozorňují na nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. II. ÚS 789/06, N 150/46 SbNU 489, ze dne 12. 4. 2000, sp. zn. II. ÚS 559/99, N 57/18 SbNU 39, a „rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva v ruské právní věci Gusinskiy“.

III.

Soulad napadeného výroku usnesení Poslanecké sněmovny s ústavním pořádkem

Dle čl. 83 Ústavy je Ústavní soud soudním orgánem ochrany ústavnosti a tuto svoji pravomoc vykonává tím, že rozhoduje ve věcech vyjmenovaných v čl. 87 odst. 1 až 3 Ústavy (viz též ustanovení § 64 až § 125f zákona o Ústavním soudu). Limity jeho působení jsou dány uplatněním principů právního státu, podle nichž lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví (viz čl. 2 odst. 3 Ústavy, resp. čl. 2 odst. 2 Listiny).

Z věcí uvedených v čl. 87 Ústavy nemůže být podání navrhovatelek připodobněno k věci jiné, než představuje ústavní stížnost ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy; ta je ústavněprávním instrumentem, kterým lze čelit pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod. Podle § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu je fyzická nebo právnická osoba oprávněna podat ústavní stížnost, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem.

Z metodologických důvodů se Ústavní soud uchýlil – primárně – k hodnocení usnesení Poslanecké sněmovny *jako celku* (ačkoli petitorně ústavní stížnost směřuje jen k jeho druhému výroku); argumentace stěžovatelek se k tomuto širšímu kontextu obrací rovněž, jmenovitě ilustrací jeho vnějších důsledků a reálných kroků, jež byly proti nim posléze podniknuty. Ostatně napadené usnesení je doložitelně interpretovatelné tak, že druhý výrok slouží coby určitý „*právní základ*“ pro „doporučení“ dle prvního výroku, jakož i k „žádosti“ ve smyslu výroku třetího.

1. příslušnost Ústavního soudu k projednání návrhu

Ústavní soud již vícekrát dal najevo, že není vyloučena jeho kasační pravomoc též ve vztahu k usnesením Poslanecké sněmovny (srov. nález ze dne 3. 8. 1999, sp. zn. IV. ÚS 255/99, N 108/15 SbNU 71, nález ze dne 5. 4. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 1/2000, 107/2000 Sb., N 51/18 SbNU 7, nález ze dne 12. 4. 2000, sp. zn. II. ÚS 559/99, N 57/18 SbNU 39, usnesení ze dne 8. 1. 2001 sp. zn. IV. ÚS 453/2000, usnesení ze dne 14. 8. 2001, sp. zn. II. ÚS 427/99, a usnesení ze dne 1. 7. 2003, sp. zn. IV. ÚS 306/03).

Stejně tak tato judikatura nevylučuje – v obecné rovině – posouzení usnesení Poslanecké sněmovny coby *jiného zásahu orgánu veřejné moci* (srov. kupříkladu usnesení sp. zn. IV. ÚS 453/2000).

Návrh, který stěžovatelky podaly, je tedy návrhem, k jehož projednání je Ústavní soud příslušný [srov. § 72 odst. 1 písm. a), resp. § 43 odst. 1 písm. d) zákona o Ústavním soudu, a contrario], a podle rozhodnutí pléna Ústavního soudu o atrahování působnosti senátů plénem ze dne 9. 6. 2009, č. j. Org. 23/09, vyhlášeného pod č. 202/2009 Sb., tak Ústavní soud učiní v plénu.

Potud se lze se stěžovatelkami ztotožnit.

2. předmět posouzení Ústavním soudem

K pojmovému vymezení „jiného zásahu orgánu veřejné moci“ ve smyslu § 87 odst. 1 písm. d) Ústavy se ve svých rozhodnutích vyslovil Ústavní soud opakovaně; jeho výklad podal kupříkladu v nálezu ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. III. ÚS 62/95, N 78/4 SbNU 243, dle kterého je nutno jej chápat tak, že „zpravidla půjde o převážně jednorázový, protiprávní, a zároveň protiústavní útok těchto orgánů vůči základním ústavně zaručeným právům (svobodám), který v době útoku představuje trvalé ohrožení po právu existujícího stavu, přičemž takový útok sám není výrazem (výsledkem) řádné rozhodovací pravomoci těchto orgánů a jako takový se vymyká obvyklému přezkumnému či jinému řízení; z této fakticity musí posléze vyplynout, že důsledkům takového zásahu orgánu veřejné moci, neplynoucímu z příslušného rozhodnutí, nelze čelit jinak než ústavní stížností, příp. nálezem Ústavního soudu, obsahujícím zákaz takového zásahu“.

Zde však Ústavní soud též uvedl, že „tato podmínka není přirozeně splněna tam, kde poškozenému je k dispozici ochrana daná celým právním řádem“, což v dané věci není bez významu, jak bude ozřejmeno posléze.

Patří se dále uvést, že ústavní stížností lze napadnout pouze aktuální, resp. trvající zásah orgánu veřejné moci a stěžovatel tímto zásahem musí být – již nebo ještě – postížen (srov. nález Ústavního soudu ze dne 22. 5. 1997, sp. zn. III. ÚS 287/96, N 62/8 SbNU 119; dále též usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 26/03, IV. ÚS 145/03, II. ÚS 443/03, III. ÚS 373/04, II. ÚS 532/04, III. ÚS 451/05, III. ÚS 450/06, III. ÚS 991/07, III. ÚS 1687/07 a III. ÚS 432/08).

Dílčí znaky „jednorázovosti“ coby výsledku určité činnosti orgánu státu, která není činností „rozhodovací“, jakož i výluky „z obvyklého přezkumného řízení“, jimiž se charakterizuje předmět ústavněprávního přezkumu v podobě „jiného zásahu veřejné moci“, jsou tedy v dané věci přítomny.

3. vztah Poslanecké sněmovny a vlády v ústavním pořádku České republiky

Podle Ústavního soudu „lze dovodit, že v samotném základu... ústavního systému je zakotven princip dělby státní moci,... který se stal garancí proti libovůli a zneužití státní moci a v podstatě i zárukou svobody a ochrany jednotlivce“ (náleze ze dne 18. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02, 349/2002 Sb., N 78/26 SbNU 273).

V právní teorii se podává, že „parlament jakožto sbor zástupců lidem zvolených *nevykonává* v demokratických státech parlamentního typu *jen moc zákonodárnou* a neomezuje se na pouhé přijímání zákonů, jak se mohlo vyvozovat z klasické teorie o dělbě státní moci i z pozitivních ustanovení jednotlivých státních ústav. Ovlivňuje totiž moc výkonnou i jinými způsoby než přijetím zákona, a zejména pak vykonává činnost, kterou ústava z roku 1920 označila jako „dozor na moc vládní a výkonnou“ (§ 54). Státní orgán formálně „zákonodárný“ tedy z hlediska materiálního členění státních funkcí *nevykonává* pouze činnost spočívající „v přijímání obecných a obecně závazných pravidel, zákonů“, ale i ty, které z hlediska tohoto členění patří mezi „výkonné“, a někdy – stanoví-li to ústava – i „soudní“, rozhoduje-li „např. sám o trestných činech prezidenta republiky nebo členů vlády“ (Hendrych, D. a kol.: Správní právo. Obecná část. Praha. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 531).

V podobném duchu se vyslovil Ústavní soud v nálezu ze dne 15. 2. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 77/06, 37/2007 Sb., N 30/44 SbNU 349, v němž uvedl, že „toto hledisko nazírání na dělbu moci“ (kdy dělbě moci náleží „hodnotová povaha“ odvíjející se z „principu materiálně chápaného právního státu“ a zároveň představuje „strukturální element Ústavy ČR“) neznamena ústavněprávní *zákaz stanovení kontrolní pravomoci* orgánů moci zákonodárné vůči exekutivě (vládě, resp. jednotlivým ministerstvům), nýbrž „důvod k ústavnímu vymezení součinnosti jednotlivých moci“.

Rovněž existence zhusta zmiňovaného „přediva brzd a protivah“ (viz Kysela, J.: Malá poznámka k rozpouštění Poslanecké sněmovny, Právní zpravodaj, roč. 2007, č. 2, s. 15), resp. četných kontrolních nástrojů Poslanecké sněmovny vůči vládě, je charakteristická pro parlamentní formu vlády, kterou věda ústavního práva zařazuje mezi základní principy konstitucionalismu v České republice (Filip, J.: Ústavní právo České republiky. 1, Základní pojmy a instituty. Ústavní základy ČR. Brno: Masarykova univerzita, nakl. Doplněk, 2003, s. 217). Výše citovaný pramen (Hendrych, D. a kol.: Správní právo. Obecná část. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 531-535) vyjmenovává demonstrativním výčtem základní nástroje kontroly vlády Poslaneckou sněmovnou, jmenovitě státní rozpočet, průběžné zprávy o plnění státního rozpočtu, státní závěrečný účet, interpelace vlády a jejích členů, citační právo, souhlas s vysláním ozbrojených sil mimo území ČR a s pobytem ozbrojených sil jiných států; dále též kupř. pravomoc Poslanecké sněmovny rozhodnout o statutu, jednacím, volebním a příspěvkovém řádu Hospodářské komory a Agrární komory nebo personální pravomoc vůči orgánům Všeobecné zdravotní pojišťovny.

Ústavní soud se k otázce vztahu moci zákonodárné vůči moci výkonné vyslovil též v nálezu ze dne 5. 4. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 1/2000, 107/2000 Sb., N 51/18 SbNU 7, kde konstatoval, že „tento systém (*pozn. národních výborů*) byl nahrazen právním státem, založeným na dělbě státních moci: zákonodárné, výkonné a soudní, v němž Parlament České republiky, tvořený Poslaneckou sněmovnou a Senátem, má jen moc zákonodárnou a jakoukoli výkonnou, příp. soudní pravomoc postrádá. Jediná výkonná pravomoc Poslanecké sněmovny

spočívá v možnosti disciplinárně stíhat své členy a rozhodovat o souhlasu s jejich trestním stíháním; dále ještě vykonává nezákonnodárné funkce, spočívající v možnosti zřídit vyšetřovací komisi pro vyšetřování věcí veřejného zájmu a možnost interpelovat vládu a její členy. Nesmí tedy Poslanecká sněmovna jakkoli do moci výkonné a do samosprávy zasahovat, *s výjimkou podnětu, resp. doporučení apod.*“

Ústavní soud tedy „*podněty, resp. doporučení*“ aproboval, bez odkazu na konkrétní ústavněprávní normu, a aniž by výslovně konstatoval, že jsou výrazem ustálené ústavní zvyklosti (k tomu viz náleze ze dne 20. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 14/01, 285/2001 Sb., N 91/22 SbNU 267); lze je však nepochybně odvodit ze zásad vztahů mezi Poslaneckou sněmovnou a vládou popsaných v soustavě „brzd a protivah“, resp. z ústavněpolitické odpovědnosti vlády (srov. Filip, J.: Ústavní právo České republiky. 1, Základní pojmy a instituty. Ústavní základy ČR. Brno: Masarykova univerzita, nakl. Doplněk, 2003, s. 217, příp. Klíma, K. a kol.: Komentář k Ústavě a Listině. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, s. 339).

Oproti restriktivnímu pojetí principů „dělby moci“ a „legality a enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí“, jež stěžovatelky traktují v ústavní stížnosti, je z řečeného zřejmé, že ústavní zakotvení pravomocí Poslanecké sněmovny je významně širší, a ani tyto „podněty“ či „doporučení“ Poslanecké sněmovny nejsou (bez dalšího) kvalifikovatelné jakožto vybočení z jejich vymezení.

Zbývá již zde jen konstatovat – analýzou jeho obsahu a dále i srovnáním s Ústavním soudem již posouzeným usnesením Poslanecké sněmovny ve věci sp. zn. II. ÚS 559/99 (viz též níže) – že není relevantních překážek napadené usnesení Poslanecké sněmovny právě tomuto instrumentu přípustného „doporučení“ podřadit.

Je to použití prostředků (státního) mocenského donucení, tj. jednání *acta iure imperii*, ať již ve formě komisivního jednání („aktivních“ projevů) nebo opomenutí (nezákonné nečinnosti) při výkonu státní moci, jež je imanentní součástí kategorie – stěžovatelkami dovolávaného – jiného zásahu orgánu veřejné moci (viz výše citovaný náleze sp. zn. III. ÚS 62/95).

Mocenské „donucení“ však v dané věci – ve vztahu ke stěžovatelkám – evidentně chybí.

Absence tohoto rozměru napadené části usnesení je pak logicky doprovázena zjištěním, že usnesení Poslanecké sněmovny (jako celek) směřuje – prostřednictvím výše zaznamenané odpovědnosti vlády Poslanecké sněmovně – nikoli ke stěžovatelkám, nýbrž k Ministerstvu financí, a to k jeho jednání v prostoru soukromoprávním, pro který je charakteristické postavení státu jako jakéhokoli jiného oprávněného vlastníka (jednání *acta iure gestionis*). Vyzývá orgán státu, aby aktivně jednal v prostoru soukromoprávního vztahu, v němž přirozeně postrádá vrchnostenskou pozici, a naopak je jednou ze stran v postavení rovném (v podrobnostech viz kupříkladu právní názor, obsažený ve stanovisku pléna Ústavního soudu ze dne 9. 11. 1999, sp. zn. Pl. ÚS-st. 9/99, ST 9/16 SbNU 372, či nálezu ze dne 7. 10. 2008, sp. zn. II. ÚS 99/07, ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02, N 33/32 SbNU 303, nebo ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 6/05, 531/2005 Sb. N 226/39 SbNU 389).

Věcný vztah dané problematiky (majetkových práv) k Ministerstvu financí vyplývá též z okolnosti, že ve smlouvě o koupi akcií ze dne 16. 9. 2004 uzavřené mezi Fondem národního

majetku České republiky coby prodávajícím a společností KARBON INVEST, a.s., jakožto kupujícím, byly stanoveny některé povinnosti týkající se předmětného „bytového fondu OKD“, přičemž podle ustanovení § 2 zákona č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky, působnost Fondu přechází na Ministerstvo financí, jemuž přísluší hospodaření s majetkem, který na stát přešel podle § 1 odst. 2 citovaného zákona, a v právních vztazích, do nichž stát vstoupil podle téže normy, jedná jeho jménem.

Pozici usnesením Poslanecké sněmovny osloveného Ministerstva financí nelze jakkoli připodobňovat k postavení Pozemkového fondu ČR, resp. pozemkového úřadu (ve věcech Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 495/02 a sp. zn. II. ÚS 99/07) při poskytování součinnosti nutné pro řádné splnění (soukromoprávního) závazku, neboť v jeho rámci vystupoval stát vůči stěžovateli též v postavení mocenském (vrchnostenském).

V kolizi s úsudkem o jen „doporučující“ (proklamativní) povaze usnesení Poslanecké sněmovny není ani rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 32 Cdo 3491/2008, neboť toto rozhodnutí se týkalo „oprávnění“ (kompetence) Poslanecké sněmovny vyslovit souhlas s převodem předmětné nemovitosti, resp. navazující povinnosti smlouvu o bezúplatném převodu uzavřít. K obdobné otázce se vyjádřil rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 28 Cdo 3140/2006, citovaný četnou navazující judikaturou, v němž se uchýlil k článku I bodu 5 písm. f) zákona č. 364/2000 Sb., o zrušení Fondu dětí a mládeže a o změnách některých zákonů, podle kterého nebylo možné úplatně převádět majetek ve správě Fondu (jenž byl vyloučen z bezúplatného převodu na zákonem vymezené subjekty), dokud o tomto majetku nerozhodla Poslanecká sněmovna; usnesení Poslanecké sněmovny zde tedy – zcela specificky – představovalo jednu z hmotněprávních podmínek majetkových dispozic.

Netřeba zdůrazňovat, že jednoznačně odlišnou povahu oproti „doporučujícím (proklamativním) usnesením“ mají usnesení Poslanecké sněmovny podle dalších zvláštních předpisů, kupříkladu podle již zmíněného zákona č. 113/1993, o Fondu dětí a mládeže, ve znění pozdějších předpisů (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2001 sp. zn. II. ÚS 427/99) nebo podle zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecně zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů (viz nález Ústavního soudu ze dne 3. 8. 1999 sp. zn. IV. ÚS 255/99, usnesení ze dne 8. 1. 2001 sp. zn. IV. ÚS 453/2000).

Konečně je vhodné zaznamenat, že v odůvodnění usnesení ze dne 14. 8. 2001, sp. zn. II. ÚS 427/99, Ústavní soud uvedl, že „usnesení Poslanecké sněmovny je však rozhodnutím *sui generis*, na nějž nelze vztáhnout stejné formální požadavky, jako na rozhodnutí soudů apod. Rozhodnutí Poslanecké sněmovny nemusí tedy obsahovat odůvodnění jako samostatnou část, v níž by byly popsány důvody jeho vydání“.

Lze tudíž shrnout, že již dovozený „doporučující“, „podnětový“ a „proklamativní“ charakter napadeného usnesení Poslanecké sněmovny (kromě dalších důvodů) vylučuje, aby bylo možné přísvědčit stěžovatelkám v úsudku, že jím „ústřední orgán moci zákonodárné“ atrahoval, a to „neomezeně“ pravomoc jiných orgánů, včetně orgánů moci soudní, jež mu nepřísluší, jmenovitě „řešit soukromoprávní vztahy“.

4. meze ústavněprávního přezkumu

K výkonu kasační pravomoci ve vztahu k analyzovaným usnesením Poslanecké sněmovny se Ústavní soud vyslovil *zdrženlivě* v nálezu ze dne 12. 4. 2000, sp. zn. II. ÚS

559/99, N 57/18 SbNU 39, kterým navázal na již výše zmíněný nálezn sp. zn. Pl. ÚS 1/2000, jmenovitě ve vztahu k tam ohlášeným (připustným) „podnětům, resp. doporučením“. Tímto náleznem ústavní stížnost v části směřující právě proti těm výrokům usnesení Poslanecké sněmovny, které „*mají pouze deklarativní a politický význam bez zavazujícího účinku ...*“, resp. „*nejsou autoritativním aktem, který by závazným způsobem upravoval nebo zakládal právní poměry tak, že by takový projev byl schopen právní moci*“, totiž – a to z těchto důvodů – zamítl. K tomuto závěru přitom Ústavní soud dospěl v procesní situaci, kdy zásah do ústavně zaručených základních práv jinými částmi napadeného usnesení Poslanecké sněmovny shledal, a usnesení Poslanecké sněmovny v jim odpovídajícím rozsahu (ačkoli je jako celek kvalifikoval coby „paakt“ ...) zrušil.

Na stejnou úroveň jako usnesení obsahující „podněty, resp. doporučení“ jsou tak kladena usnesení Poslanecké sněmovny, jež „*mají pouze deklarativní a politický význam bez zavazujícího účinku*“.

Stojí za zaznamenání (k doložení srovnatelnosti s usnesením nyní napadeným), že zamítavá část nálezu Ústavního soudu se vztahovala k výrokům usnesení Poslanecké sněmovny, jimiž reagovala na rozhodnutí Zastupitelstva městské části Ústí nad Labem – Neštětice o „oplocení v Matiční ulici“, vydané v její „*samostatné působnosti*“, a to k těm, jimž prohlašovala – mimo jiné – že „stavba oplocení již není otázkou práva. Stala se nepravdivým symbolem o stavu české společnosti, zejména pokud jde o ochranu práv menšin. Oplocení v Matiční ulici je těmi, jejichž byty mělo oddělit od nejbližší komunikace, chápáno jako snižování jejich lidské důstojnosti, a proto se tato stavba stala ve veřejném mínění doma i v zahraničí zkresleným symbolem rasové diskriminace“, resp. že „je si vědoma existence etnických a sociálních konfliktů, jejichž vyřešení vyžaduje vyvážený přístup a je připravena se na něm aktivně podílet“, dále k výroku, jímž „*vyzývá 1. Zastupitelstvo městské části Ústí nad Labem – Neštětice, aby pokračovalo v jednání se zástupci vlády s úmyslem vyřešit stávající konflikt, 2. vládu, aby se situací v Matiční ulici vážně zabývala a vynaložila veškeré možné úsilí k nalezení řešení existujícího konfliktu při nezbytném respektu k lidským a občanským právům všech obyvatel dotčené lokality, ... aby vyvinula potřebnou aktivitu k vytváření pravdivého obrazu České republiky v zahraničí, a 3. všechny zúčastněné strany k dodržování zákona*“, a konečně k výroku, jímž Poslanecká sněmovna „*důrazně žádá vládu, aby jmenovala svého nového zástupce a okamžitě jeho prostřednictvím zahájila nové jednání se všemi zúčastněnými stranami konfliktu*“.

Okolnost, že usnesení Poslanecké sněmovny, posouzené uvedeným způsobem Ústavním soudem (zamítavým výrokem), mělo základ v rozhodnutí vydaném zastupitelstvem městské části v její samostatné působnosti, je významná potud, že Poslanecká sněmovna „zasáhla“ do *obdobně autonomní sféry* (obecní samosprávy) jakou je ta sféra „*soukromoprávní*“, jejíž ochrany před tímž orgánem se stěžovatelky dovolávají. Citacemi nálezu sp. zn. II. ÚS 559/99 dávají sice najevo, že jim je znám, tam Ústavním soudem uplatněným hlediskům přezkumu však neoponují; ve vztahu k logickému úsudku, že nyní napadené usnesení představuje (ostatně v souladu se svým jazykovým vyjádřením) srovnatelný „podnět, resp. doporučení“ (vůči Ministerstvu financí), stěžovatelky nekladou relevantní důkaz opaku, a ani jinak se nezjevuje, že – oproti poměrům nálezu sp. zn. II. ÚS 559/99 – zde byl rámeček „*pouhé deklarace*“ překročen.

To pak vybízí k úvaze ve smyslu § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu, podle kterého je ústavní stížnost zjevně neopodstatněná také v případě, kdy jí předestřené tvrzení o porušení základního práva a svobody bylo již dříve Ústavním soudem posouzeno, a

z něj vycházející (obdobná) ústavní stížnost jím byla shledána nedůvodnou nebo neopodstatněnou; jinak řečeno, je tomu tak tehdy, když stížností napadené rozhodnutí je konformní se závěry, jež Ústavní soud ve své judikatuře vyslovil, a jimiž je rozhodnutí obecných soudů fakticky aprobováno, ať již k tomu došlo předtím nebo poté.

Což se připomíná *konkrétně* potud, že k otázce způsobilosti obdobného doporučujícího (deklarativního) usnesení Poslanecké sněmovny být předmětem *efektivní* ústavní stížnosti se – tedy – již Ústavní soud vyjádřil, a to *negativně*, právě ve vyloženém nálezu ze dne 12. 4. 2000, sp. zn. II. ÚS 559/99, N 57/18 SbNU 39.

5. zásah do nezávislosti soudní moci a práva na spravedlivý proces – k výroku II. usnesení Poslanecké sněmovny *zvlášť*

Ačkoli byla již výše dovozena relevantní podobnost napadeného usnesení s tím, jež bylo Ústavním soudem posouzeno v nálezu sp. zn. II. ÚS 559/99 (sp. zn. Pl. ÚS 1/2000), je namístež věnovat zvláštní pozornost argumentu stěžovatelek, že *došlo k dalším specifickým zásahům do jejich právního postavení (viz oddíl I. a II. shora)*.

Zde je předně nutné zdůraznit, že podmínkou věcné projednatelnosti podané ústavní stížnosti je, aby byla dotčena konkrétní ústavně zaručená práva (*právě*) stěžovatelek, a naopak platí, že námitka z ústavního nedostatku *všeobecné povahy* zde místa nemá. Je sice pravdou, jak tvrdí stěžovatelky, že „princip dělby moci je základem právního a demokratického státu, jehož respektování je obecným zájmem, nikoli privátním zájmem stěžovatelů“, avšak pro potřeby naplnění zmíněné podmínky ústavní stížnosti je zapotřebí, aby jeho porušení se stěžovatelky nedovolávaly jen v pozici součásti tohoto „obecného“ zájmu, v jehož rámci protestují proti „všeobecnému“ ústavnímu „nešvaru“, nýbrž aby tak činily právě z pozic tohoto „zájmu privátního“, tj. aby tímto porušením byly konkrétně samy, individuálně, postiženy. Tvrzená protiústavnost postupu Poslanecké sněmovny – deklarací „porušení smluvních závazků“ – je proto relevantní jen tehdy, jestliže na tomto základě tvrzený zásah do pravomoci soudních orgánů měl (mohl mít) průmět do poměrů stěžovatelek, jmenovitě procesů, jež před nimi stěžovatelky vedou, případně jejichž vedení lze reálně očekávat.

To ovšem předpokládá, aby v této deklaraci stěžovatelkami spatřovaný „jiný zásah veřejné moci“ byl takového průmětu *způsobilý*.

Tato podmínka však zde splněna očividně není.

Jednak bylo výše dovozeno (obdobou nálezů sp. zn. Pl. ÚS 1/2000 a sp. zn. II. ÚS 559/99), že usnesení Poslanecké sněmovny nese – ve svém celku – znaky „podnětu, resp. doporučení“, jež nesměřuje do sféry obecného soudnictví, nýbrž exekutivy, a jednak, ve výroku II., co do prohlášení o „porušení smluvních závazků“, má zjevně „pouze deklarativní a politický význam bez zavazujícího účinku“, což se zde dokládá *evidentním* zjištěním, že pro případné pozdější hodnocení ve stěžovatelkami předjímaných soudních řízeních (k nimž ohrožení tzv. spravedlivého procesu nutno připínat výlučně) – zda dotčené smluvní závazky byly *vskutku* porušeny (či nikoli) – je napadený výrok usnesení Poslanecké sněmovny zcela bezcenný. Jeho odstranění, jak se stěžovatelky dožadují, pro průběh a výsledek těchto řízení před obecnými soudy nemůže objektivně přinést ničeho.

Rozhodně tedy neobstojí tvrzení stěžovatelek, že napadený výrok usnesení Poslanecké sněmovny je „veřejnou anticipací soudního rozhodnutí“, natožpak „de facto“ *meritorním rozhodnutím* „ve vztahu k individualizované soukromoprávní záležitosti“.

Bylo rovněž zaznamenáno, že tento výrok postrádá znak „mocenského donucení“, jenž je znakem pojmu „jiného zásahu orgánu veřejné moci“ konstitutivním; stěžovatelky oproti tomu jeho existenci dovozují jen z nepodložitelné spekulace, že se toto „donucení“ v činnosti soudů projeví nepřímou, ideovým tlakem odvozovaným z autority státního orgánu, který jej vydal, a že soud (zřejmě ze „solidarity“, příp. „podřízenosti“ k dalším složkám státní moci) je tím nepřipustně ovlivněn.

To však nemůže obstát (a není ani principiálně akceptovatelné) již vzhledem k institucionálním zárukám nezávislosti soudní moci a nezávislosti soudcovské (viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 7/02, č. 349/2002 Sb., N 78/26 SbNU 273; Filip, J.: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva. Brno: Masarykova univerzita, 2001, s. 370-374).

Jediný konkrétní odkaz stěžovatelek na usnesení ze dne 16. 12. 2009 sp. zn. 33 Nc 1427/2009, jímž ve vztahu k druhé z nich Obvodní soud pro Prahu 1 vyhověl návrhu na nařízení předběžného opatření, efektivně k podpoře jejich argumentace použít nelze, resp. působí dokonce protisměrně. Za prvé, v jeho odůvodnění není zmíněno napadené usnesení *jako takové*, nýbrž pouze okolnost, že „věc projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR“ (že se nestalo „právním základem“ jeho argumentace, jak tvrdí stěžovatelky, je nabíledni), a za druhé, resp. *především*, usnesením Městského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2010 sp. zn. 18 Co 93/2010 bylo toto usnesení zrušeno (z důvodu věcné nepříslušnosti obvodního soudu) a následným usnesením ze dne 15. 4. 2010 sp. zn. 2 Nc 1032/2010 tento soud návrh na nařízení předběžného opatření proti oběma stěžovatelkám (pravomocně) odmítl, a to pro neodstraněné vady návrhu. Neplatí tudíž očividně, jak se domnívají stěžovatelky, že usnesením Poslanecké sněmovny byla eliminována „nezávislost soudního rozhodování“, a to dokonce „snadno a zároveň flagrantně“.

Lze pak těžko uvěřit tvrzením stěžovatelek jak o zvláštní „váze“ napadeného usnesení, dané „silou svého mandátu“, tak o tom, že si jím Poslanecká sněmovna, „přisvojila ve všech bodech usnesení ... pravomoc řešení individuálních soukromoprávních vztahů“, jakož i o údajných důsledcích „autority“ tohoto státního orgánu a o reálném ohrožení jeho „zvláštní“. Z téhož se podává, že tytéž pochybnosti se váží k představě o podobně „silné“ autoritě návrhatele před obecnými soudy, dle stěžovatelek je ohrožující, totiž České republiky - Ministerstva financí, jestliže jeho návrh, zhodnocený obecným soudem jakožto *procesně vadný*, byl jím posléze (a pravomocně) odmítnut.

Tvrzení stěžovatelek o „bezvýhradné poddajnosti vůči usnesení Poslanecké sněmovny“, již „vykázaly orgány moci výkonné“, jmenovitě ministr financí Ing. Eduard Janota, tím, že „okamžitě změnil stanovisko“ ohledně smluvní pokuty první stěžovatelce a podání návrhu na nařízení předběžného opatření, je – ve vztahu k napadenému výroku II. tohoto usnesení a *v nyní sledovaném kontextu* – zcela bezvýznamné, nehledě na to, co bylo o ústavněprávní akceptovatelnosti usnesení Poslanecké sněmovny, „doporučujícího“ ve vztahu k exekutivě, řečeno výše.

K namítanému „porušení práva na spravedlivý proces, rovnost účastníků řízení, zákonného soudce a soudní ochranu“ (viz bod 4. oddílu II.) může dojít až tehdy, když taková situace nastala, případně reálně (a neodvratitelně) hrozí; naopak o něm nemůže být řeč

v situaci, jež je toliko stěžovatelkami předpokládaná, resp. předestíraná toliko hypoteticky, jako je tomu v dané věci; finálním doložením nepodložené hypotetičnosti argumentace stěžovatelek je pak právě zaznamenaný vývoj v řízení o předběžném opatření.

I kdyby tomu tak nebylo, musel by Ústavní soud trvat na tom, že k jeho zásahu může dojít nejen až tehdy, když se namítaná „porušení“ již v řízení relevantně projeví (existencí nebo kvalifikovanou hrozbou – viz výše), nýbrž – vzhledem k principu subsidiarity ústavněprávního přezkumu – až poté, co by stěžovatelky vyčerpaly všechny právní prostředky, které jim jsou k jejich ochraně podústavním právem stanoveny. Ostatně již výše bylo citováno z nálezu ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. III. ÚS 62/95, N 78/4 SbNU 243, že podmínkou obrany ústavní stížností proti „jinému zásahu veřejné moci“ je, že poškozenému není k dispozici „ochrana daná celým právním řádem“. Ta však k dispozici zřejmě je, což řízení před obecnými soudy, jež bylo v předchozím popsáno, spolehlivě dokumentuje (srov. též usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 16/10). Lze uvážit, že obdobné platí i o tom dílčím „porušení“ práv, jež stěžovatelky spojují s tvrzeným zásahem do „práva na ochranu dobré pověsti a jména“ (viz též níže).

6. zásah do práva na ochranu „dobré pověsti a jména“ a práva „vlastnit majetek“ a „svobody podnikání“

Stěžovatelky samy kvalifikují napadené usnesení Poslanecké sněmovny tak, že je „z právního hlediska neexistujícím, resp. nulitním“, „absolutně zmatečným“, „v právní teorii ... paaktem“, který „nikoho nezavazuje“, atd.; oproti tomu však – přesto – trvají (z důvodu tvrzeného zásahu do v záhlaví identifikovaných práv) na jeho zrušení, a poukazují na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 1/2000, v němž byl formulován názor, že „*pouhým konstatováním, že jde o nulitní, nicotný, kvaziprávní akt, jehož nikdo nemusí dbát a nikdo se jím nemusí řídit, a z toho důvodu odmítnout ústavní stížnost, poněvadž brojila vlastně pouze proti jakémusi normativně (juristicky) neexistujícímu aktu Poslanecké sněmovny, by Ústavní soud nesplnil svou povinnost jako garant ústavnosti právního státu*“.

Stěžovatelky však přehlížejí, že citovaná teze, již se dovolávají (že nelze *přesto* takový akt *nezrušit*), se týká *jiné části* tamního usnesení Poslanecké sněmovny, totiž toho, jež vyvolalo „konstitutivní“ účinky tím, že vedlo ke zrušení usnesení vydaného v samostatné působnosti obce; proto nálezem ze dne 12. 4. 2000 sp. zn. II. ÚS 559/99 bylo dále rozhodnuto, že „v ostatním se návrh zamítá“, což se týkalo právě těch částí (stojících *mimo zrušující výroky*), jež měly „pouze deklarativní a politický význam bez zavazujícího účinku ...“, a které nebyly „autoritativním aktem, který by závazným způsobem upravoval nebo zakládal právní poměry tak, že by takový projev byl schopen právní moci“. Jinak řečeno, co do „deklarativních“ částí tamního usnesení Poslanecké sněmovny zůstává jejich charakteristika „nulitního, nicotného, kvaziprávního aktu, jehož nikdo nemusí dbát a nikdo se jím nemusí řídit“, nedotčena, a tím i bez nevyhnutelné reflexe z pozic přezkumu Ústavního soudu.

Znaky „nezávazné deklarace“ jsou pak určující i pro hodnocení stěžovatelkami tvrzeného útoku proti jejich dobré pověsti a zásahu do údajných majetkových práv. Právě proto, že nejde o *autoritativní* určení porušení jejich závazků, ale politickou proklamaci, jejíž (právní) „dosah“ je *všeobecně* seznatelný jako mizivý (vskutku „nikoho nezavazující“), jsou myslitelné – relevantní – zásahy do dobré pověsti a do vlastnictví stěžovatelek vyloučeny.

Ostatně samy stěžovatelky připomínají náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/94, podle nějž je Poslanecké sněmovně přiznááno právo „vyjádřit svou vůli i svá morální a politická stanoviska způsobem, který v rámci obecných právních zásad pokládá za vhodný a přiměřený“, čemuž již z principu nelze rigorózně připínat ten znak „neutrality“, na jehož nedostatek si stěžovatelky stěžují.

Ani okolnost, že usnesení Poslanecké sněmovny bylo tak či onak (dle stěžovatelek jim nepříznivě) ve veřejném prostoru komentováno, sama o sobě k zásahu Ústavního soudu nestačí. Stejně tak je v tomto smyslu nerelevantní poukaz stěžovatelek na nařízení předběžného opatření obvodním soudem (později v opravném režimu obecného soudnictví odstraněným), jakož i odkazované postupy ministerstva financí, a to z týchž důvodů, které byly vyjádřeny již v předchozím. Bez významu je konečně i stěžovatelkami připomínané řízení vedené Městským soudem v Praze pod sp. zn. 31 C 128/2009 „ve věci ochrany dobré pověsti Zdeňka Bakaly“ (a namítaný procesní postup žalovaného poslance PhDr. Lubomíra Zaorálka), neboť o *jejich* „pověst“ v tomto řízení nejde.

7. k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva („ESLP“)

Především platí, že odkazy na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva stěžovatelky uplatnily bez bližšího odůvodnění vztahu těchto rozhodnutí k projednávané věci, a vzhledem k odlišné skutkové základně a jinak ustavenému (zásadnímu) rámci právního posouzení je nelze hodnotit jakožto výstižné.

Kupříkladu Evropský soud pro lidská práva rozsudkem ze dne 16. 10. 2007 ve věci Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH proti Rakousku, stížnost č. 74336/01, konstatoval porušení práva na soukromí podle čl. 8 Úmluvy (ochrany profesního tajemství advokáta) policejním orgánem v souvislosti s prohlídkou kanceláře advokáta a zajištěním jeho elektronických údajů. ESLP se k otázce „dělby moci“ nevyjádřil; jediná – jen vzdálená – souvislost je patrná z poukazu na neplnění zákonné povinnosti policejního orgánu umožnit zástupci advokátní komory účinný dohled nad průběhem prohlídky, resp. o výsledcích prohlídky advokátní komoru informovat (srov. odst. 63).

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. 5. 2002 ve věci Stafford proti Spojenému království, stížnost č. 46295/99, se týkal porušení čl. 5 odst. 1 a 4 Úmluvy v souvislosti s rozhodováním státního tajemníka (Secretary of State) o podmíněném propuštění osoby odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody na doživotí, přičemž Soud se vyslovil k otázce zákazu libovůle v rámci předmětného rozhodování (odst. 82), resp. jeho konciliace s požadavky dělby moci mezi exekutivu a soudy (odst. 78), a rozsudkem ze dne 26. 9. 2002 ve věci Benjamin a Wilson proti Spojenému království, stížnost č. 28212/95, konstatoval Soud porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy v souvislostech obdobných. Ani zde však stěžovatelky neobjasnily, jak by mohly právní postupy Ministerstva financí (coby účastníka civilního řízení) předvídané usnesením Poslanecké sněmovny kolidovat s nosnými důvody uvedených rozsudků.

Evropský soud pro lidská práva rozsudkem ze dne 25. 7. 2002 ve věci Sovtransavto proti Ukrajině, stížnost č. 48553/99, konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy též v důsledku opakovaných ingerencí nejvyšších státních orgánů do probíhajícího řízení, což shledal *ipso facto* neslučitelným s pojmem nezávislého a nestranného soudu ve smyslu uvedeného ustanovení, jakož i s nedostatkem respektu k samotné justici (odst. 80). Zatímco v tomto rozsudku byly zásahy moci výkonné (prezidenta) vůči představitelům soudní moci podrobně

vymezeny jako konkrétní, invazivní a adresné (odst. 18, 20, 22 a 24), stěžovatelky svá podezření předestírají pouze coby hypotetické konstrukce, jejichž prostřednictvím se k rozhodným znakům této kauzy přiblížit nelze.

Rovněž poukaz stěžovatelek na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 5. 2004 ve věci Gusinskiy proti Rusku, stížnost č. 70276/01, je uplatněn bez řádného srovnání s jejich věcí; za zaznamenání stojí, že zatímco ústavní stížnosti se stěžovatelky převážně soustřeďují k možnému zasahování do nezávislosti soudní moci, prostřednictvím odkazu na toto rozhodnutí se zřejmě uchylují k prosazování obtížně akceptovatelné představy, že by mohly být (nekonkretizovaným protiprávním nátlakem státního aparátu) donucovány – mimo rámec civilního řízení – k uzavření (rovněž nespecifikovaných) smluvních ujednání v rozporu s jejich svobodnou vůlí.

IV.

Závěr

Že došlo k dalším specifickým zásahům do jejich právního postavení, což bylo předmětem posouzení ve smyslu bodů 5. až 7. oddílu III. shora, tedy stěžovatelky nedoložily; výše, v bodu 4., předznačený úsudek, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná, tudíž zůstal neotřesen.

Ústavní soud proto v dané věci rozhodl podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu, a ústavní stížnost odmítl.

O žádosti o přednostní projednání ústavní stížnosti (dle § 39 zákona o Ústavním soudu) Ústavní soud (výslovně) nerozhodoval, jelikož jí vyhověl fakticky.

Závěrem se poznamenává, že dovozený výsledek vystihuje tu část řízení před Ústavním soudem, v němž je primárně posuzována otázka tzv. přijatelnosti návrhu; proto zde nejde o řízení kontradiktorní s obvyklými procesními konsekvencemi.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 7. září 2010.

Pavel R y c h e t s k ý
předseda Ústavního soudu

Odišné stanovisko soudkyně Elišky Wagnerové k odůvodnění usnesení sp. zn. Pl. ÚS 4/10

S odůvodněním většinou přijatého usnesení se neztotožňuji z následujících důvodů :

Mám za to, že namítané porušení hmotných základních práv lze řešit jinými právními prostředky v soustavě obecných soudů, a proto měla být ústavní stížnost odmítnuta jako nepřijatelný návrh podle § 43 odst. 1 písm. e) ve spojení s ust. § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu.

Stěžovatelovy námitky směřující k různým aspektům porušení základního práva na spravedlivý proces považuji za zcela nerelevantní, neboť ve vztahu k napadenému zásahu žádný soudní proces pravomocně neskončil, a proto i zde měl být návrh odmítnut jako nepřijatelný.

V Brně 7. 9. 2010

Eliška Wagnerová